

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Augusztus 10.

Csütörtök.

XXIV. évfolyam. 64. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyílt ér sora 80 fillér.
A hirdetések s nyílt erek díja előre fizetendő.

Hazánk gabonatermése.

Aggódó reménységgel várta a magyar gazdaközönség a földmívelésügyi miniszter által kiadott hivatalos jelentés megjelenését, a mely számot ad az ország idei várható termésének mennyiségéről és minőségéről. A mi természetes és magától értetődő dolog, ha figyelembe vesszük azt, hogy Magyarországon az összlakosságának közel 70%-a tisztán a földtől nyeri boldogulását és a föld termése képezi egyedüli jövedelmi forrását.

Hiszen nincs még egy állam a föld kerekén, ahol a nép úgy oda lenne kényszerítve a föld míveléséhez, mint a magyar, ahol az ipar és a kereskedelem csak gyermek éveit élve, mindenki a földtől nyeri kenyerét. És egy rossz termésű év tönkretette egy egész nemzet reményét, existenciáját.

Kétszeres tehát az örömünk, a midőn a jelentésből megtudjuk azt, hogy bár nem kitünő, de közepes jó termést adott az Ur, a földet turó, föld munkálásával foglalkozó magyar népnek, és hogy az idei termésünk úgy mennyiségileg, mint minőségileg jóval tulszárnyalja a tavalyi év termését.

Pedig a június havában uralkodó tul-sok szárazság és aszály, valamint a július havában uralkodott nagy zivatar és jégeső

nagyban csökkentette a terméskilátást, a mely vidékeken, mint például a Dunántul Bácskában és a délvidéken kitünőnek ígérkezett és a hegyes felvidék népeit is kecségette. A felvidékre különösen a júliusi jégeső hozott szerencsétlenséget, a mely a legtermékenyebb Vág, Hernád és Poprád völgyét sújtotta leginkább és így ezt a lakosságot érte várákosításban némi csalódás.

A Dunántulon a szárazság és a jégeső különösen Sopron, Győr, Vas, Baranya és Somogy megyékben, valamint Muraközben és Zalamegyében vitt nagy pusztítást véghez, dacára ennek ezen a vidéken az átlagos termés a 10—11 métermázsa között váltakozott és 6—8 métermázsa országos átlagot ért el, a mely normális viszonyok között az átlagos 13 métermázst érte volna el. Ugyanez áll a Duna—Tisza, valamint a Tiszántuli vidékekre is, hol a szárazság különösen a szem kifejlődését hátráltatta nagyban.

A különösen káros időjárási viszonyok dacára az aratás — bár az egész időszak alatt sok aggodalom között voltak a gazdák — elég jól sikerült; úgy az őszi, mint a tavasziak főképp mennyiségileg közepeszerű jó eredménnyel fizettek, mig minőségileg nagyon jól sikerültek. Voltak ugyan panaszok ezuttal is, de azok mindinkább elhallgattak és a gazdák legtöbb-

jénél az év eredménye a korábbi várakozást elérte.

A károsodások, párhuzamban állítva azzal a sok aggodalommal és az eleinte, mutatkozott nagynak látszó pusztulásokkal szemben, kisebbek, bár terményenként még mindig 25%-ra tehető, azonkívül hogy a tél folyamán kipusztult őszi vetések területe a búzánál 53.000 kat. holdra és rozsnál 37.320 kat. holdra becsültetett.

Magyarország gabonatermése kerek összegben véve a következő eredményt adja:

Búza:		Várható összes termés
Learatott terület kat. hold		métermázsa
1905-ben 6.031,546		41.640,000
1904-ben 6.138,216		37.300,000
1903-ban 6.153,525		44.955,000
Rozs:		
1905-ben 1.979,546		13.386,800
1904-ben 2.107,026		11.983,600
1903-ban 2.118,712		13.951,200
Árpa:		
1905-ben 1.817,127		12.758,125
1904-ben 1.894,656		10.870,000
1903-ban 1.908,593		14.110,500
Zab:		
1905-ben 1.787,809		11.536,000
1904-ben 1.812,134		9.119,180
1903-ban 1.887,650		12.754,300

T Á R G A.

Dalok.

I.

Az élethöz te rajtad kívül
Biz isten, nem köt semmi más!
S hogy így van, ennek súlya kit nyom
Te-e vagy én, ki a hibás?

Mennyi dicső, nagy eszme lenne,
Mint méltó élni, halni érte;
S én meg se látom, meg sem értem,
Csak lököm az utamból félre.

Te vagy hibás! Tőled tanultam
Hogy egy csók száz eszmével ér fel,
És, hogy nem ér fel ezen eszme
Egy tüzes, forró öleléssel . . .

II.

Repülnek a percek, sietnek az órák,
Múlak a napok;
Siess te is édes; csókolj, míg szerelmünk
Napja fennragyog.

Tel jó majd a nyárra, dér a szép virágra
Szívünkre pehig,

Mig a nyár tart, legyen ajkamon az ajkad
Szívemen, szíved . . .

III.

Nem vagy te szép, arcdnak nincs
Egy szép vonása sem.
Csak a szemed, csak az ragyog
Tündöklőn, fényesen.

Ragyog s belőle olvasom
Sok édes titkotat,
Szerelmedről, hűségdről
Regél, beszél sokat.

S rajtam kívül nem látja más
Bűvös szépségedet,
Mert más ha nézi, nem beszél
Mint nekem, szép szemed . . .

IV.

Az élet szennyes árja zug, forr
S hívólag intget felém.
A Bűn kiált: gazdaggá teszek,
Megadok mindent neked én!
Ne ülj a parton buszlakodva
Esküdj hűséget én nekem
Nélkülem nincs gyönyör a földön
Add a kezed és jöjj velem;
Ne légy botor, álmoknak élve
Az élt itt csak, ki nekem él,
Enyém a nyár s minden csirája
Tied a szenvedés, a té . . .

Nem is felelek neki semmit
De némán, felelet helyett
Előveszem és ezer csókkal
Hem b: az arcképedet . . .

Nászdalok.

I.

Ezüst.

Huszonöt év, öröme buja,
Ez egy napon mind visszatért,
S bár fejetekre dere hullá,
Szívetek nem hervadt azért
Nem árthatott meg bánat össze,
Futó év nem ur a felett;
Mi egy életre kötött össze,
Örök ifju a szeretet.

Nem fény az, melynek nincsen árnya,
Nem itt a földön van az ég.
Szívünk kiszárad, hogy ha rája
Sugárzón örök nap ég.
Esőt sóvárgó föld a lélek
S a köny megáldó harmata,
Ne fájjon hogy a sors ti nélkül
Vérőfényhez esőt adta.

A magyar birodalom gabonatermése volt tehát összesen:

1905-ben 79.320,925 métermázsza
1904-ben 69.272,78)
1903-ban 85.771,000)

A megelőző három esztendő folyamán csak egyetlen egyszer volt nagyobb a termés, még pedig az elmúlt 1903-ik évben, a mikor kitünő termést aratott az ország gazdaközönsége.

De ha vesszük azt, hogy bár 6.450,075 métermázsával nagyobb termést is értünk el, azonban a bevetett terület 452.452 kat. holddal több volt, mint 1905-ben, úgy az idei termés megközelíti az 1903. évi kitünő esztendő termését, amit csak örömmel lehet konstatálni és megelégedéssel tölthet el bennünket.

A tengeri általános országos kedvező fejlődését az eső biánya bár némely helyen megakasztotta, azonban az időközben kapott eső folytán kitünő termésre van kilátás, a mely a múlt évi termést közel 50%-al fogja felül mulni. Ugyanez áll a többi kapásnövényekre, valamint a cukorrépa és mesterséges takarmányra is, amely az idén jóval nagyobb sikerrel kecsgett, mint az elmúlt esztendőben.

Ami pedig a jövő kilátásait illeti, örövendve konstatálhatjuk, hogy a termelt gabonánk minősége olyan jó, hogy a várható eredmény szerint idei termelésünk értéke mintegy 130—150 millió koronával haladja túl a tavalyi év összegét, nem számítva bele a tengeri és többi kapásnövényeknél tapasztalható terméstöbbletösszegét. Ha pedig a külföldi országok terméshirei a valóságnak megfelelnek, úgy kilátásunk lévén egy állandó magas gabonaár, ez esetben a termelési érték gazdáinknak még mintegy 30 millió korona több jövedelmet biztosít.

Annai sorscsapás után jóleső érzéssel és igaz örömmel tölt el bennünket az a tudat, hogy a magyar nép baján legalább ebben az esztendőben segítve van.

A tiszadobi találkozó. Irtunk volt Bánffy Dezső bárónak és Adrássy Gyula grófnak, a két 67-es pártvezérnek tiszadobi találkozásáról. E tanácskozáson a 67-es pártok tömörítésének taktikai kérdését vitatták meg, a disszidenseknek és az új pártnak összeolvadása szóba sem került. A két államférfi nem a koalíció ellen, hanem annak érdekében és annak keretén belül tervezi akcióját.

Egy hírlapírónak közvetlen a nagyfontosságú konferencia után Adrássy egyebek között így nyilatkozott:

— A mi tanácskozásunknak nem volt semmi olyan célja, amely új irányítást jelentene politikánkban, vagy új szövetezést a koalíción kívül. Az úgy nevezett új 67-es koalíció, amelynek szervezőivé megtették Bánffy és engem, nem felel meg a valóságnak. De nem felel meg a mi politikai törekvéseinknek sem, mert mi — már mint Bánffy és én, mert a mai tanácskozás folyamánként most a kettőnk nevében beszélek — szóval mi soha semmit sem akartunk a koalíción kívül tenni.

A budapesti lap tudósítója Bánffyval is beszélt, aki a szabadelvűpárt és a koalíció 67-es pártjainak viszonyáról ezeket mondotta:

— Nem titkolom, hogy a szabadelvűpárt bomlásától is várom pártom erősödését. Mi, Adrássy és én ebben a dologban egyformán gondolkozunk. A szabadelvűpárttól ő is, én is hiveket várunk. Örömmel látom, ha a szabadelvűpárt tagjai akár az én pártomba, akár a disszidensek csoportjába belépnek. Sőt a kibontakozás érdekében, ha ez szolgálja az ügynek, azt sem bánom, ha a szabadelvűpártiak közül a Kossuth-pártba is belépnek, ha erre hajlandóságot éreznek. A lényeg az, hogy szűnjék meg a szabadelvűpárt, amely azt a téves és veszedelmes hitet keltheti Bécsben, hogy a koalíció nélkül lehet boldogulni Magyarországon s hogy a nemzeti kivánságok nem osztatlanul közősek mindannyiunknál, aki magyar ember.

Szivák Imre nyilatkozata. Szivák Imre képviselő, aki a szabadelvűpártban megindult kiválási mozgalomnak egyik legteljesebb híve és irányítója volt, egy hírlapírónak erről az akcióról ezeket mondotta:

A mai helyzet már teljesen tarthatatlan. Szabadelvűpárti fejölt föl sem léphetett, annyira diszkreditálva van a párt a válságnak mostani stádiumában. Ezen változtatni kell. Mert bizonyos, és ezt objektíve föltétlenül el kell ismerni, hogy a szabadelvűpárt mai se meleg, se hideg magatartásában erősen akadályozta a válságból való kibontakozást. A minap összegyűlt huszonhárom szabadelvűpárti képviselő, akikkel sokkal többen értenek egyet a pártban, semmint ma kiszámítani lehetne, megindította

az áradatot, amely valószínűleg magával viszi lassankint az egész pártot. Az augusztus tizenhetedikéi értekezleten mindenesetre meg lesz a nagy összeütközés.

Mert, bár nem hallottam még arról, hogy egy másik áramlat is állásfoglalásra készül, de kétségtelen, hogy az értekezleten szemközt találjuk magunkat egy másik áramattal. Ezzel megütközünk. De már most bizonyos, hogy a kisebbség, ha ugyan kisebbségben leszünk, nem veti alá magát a többség akaratának. **A kiválás föltétlenül meg lesz.** A pártfegyelem e huszonhárom képviselő tanácskozásával már is ledőlt. Hiszen a minapi értekezlet épen a szabadelvű párt feloszlásáról tanácskozott. Ugyanez lesz a tárgya a tizenhetedikéi értekezletnek is, mely az utolsó nagy összeütközés lesz a szabadelvűpártban.

A diákszállításokról.

A helybeli róm. kath. főgimnázium igazgatósága a helybeli lapok legutóbbi számában felhívást tett közzé, melyben jelentkezésre szólítja fel azon lakástulajdonosokat, kik főgimn. tanulókat szállásra fogadni és a tanulók részére kiadandó házirend megtartását ellenőrizni hajlandók. Ez utóbbi kitétel oly életberágó követelményt támaszt a szállásadók-
kal szemben, hogy erről elméskedni nemcsak érdemes, de az új tanév közeledtével szükséges és időszerű is.

Miről is van itt szó? A gyermek neveléséről. Az ifju megvédelmezéséről. A gyermek földi és túlvilági boldogságának biztosításáról. A család boldogságáról. A nemzet nagyságáról és létéről. Uj nemzedékek nevelésében merül ki tulajdonképen az ember egész élete. Nem azért való-e minden törekvésünk és küzdelmünk, hogy utódaink életét megkönnyítsük, nem azért nyugtalankodik e minden nemzedék, hogy a következő nemzedék nyugodtan élhessen? Nevelni, ez volt szüleink élete. Utódainkról, gyermekeinkről gondoskodni ez most a mi életünk.

Nevelni bizony fontos dolog. Jól nevelni pedig nehéz dolog. Jól nevelni a szülőknek esztonszerű, egyháznak, államnak, társadalomnak és iskolának pedig hivatásszerű kötelessége. Legyen a gyermek, aki szüleinek legdrágább kincse, legédesebb reménye olyan emberré, hogy egyrészt maga boldogulhasson az életben, hogy másrészt szüleinek reményeit megvalósíthassa, hogy szüleinek szeméből kicsalt örömkönnnyekkel jutalmazhassa aggodalmaikat, hogy elaggott szüleinek támasza lehessen s így hálálhassa meg szüleinek tenger sok áldozatát. Legyen a gyermek vallásos; őrizze meg hitét ennek gyermeki tisztaságában egészen a sirig: legyen istenfélő és Istenbe vetett bizodalmat soha el ne veszítse; az

*Körülveszünk, miként a törzset
Az ifju, zsenge galy lepi.
Ájtókon boldog ünnep zörget,
Ne nyissuk-e előtte ki?
Mind itt vagyunk, nincs hűjja egy se,
Erőben, épen, boldogan.
Megifjodástok ma felejtse,
Ötven év is hogy elrohan.*

Lipcsey Ádám.

De szép ez a katona élet.

Ha azt akarom, hogy az udvaromon ne nőjön meg a burján, a kankalin, meg az árva család, keserű lapu meg más, gazda hirnevét rontó paréjok, füvek, hát magamhoz esdítetek egy pár kisgyereket, akik egyébként nekem jó barátaim. Helytelenül mondtam: dehogyan is esdítetek. Mindig sompolyog utánam azután egy néhány, ha barátságos arccal fogadom és a kávéam terhére elcsont fűhár cukorral megkínálom őket, rajban sorakoznak utánam. A kinek meg barackot nyomok a fejére, az egész bizalmas, kikérdezi a házam rendjét, a néni állapotját, meg vajjon fellehetne-e most ülni a Neró kutyám hátára. Beszéd közben úgy követnek, hogy egyszerre is otthon is vagyunk, malom nélkül.

— No fiuk! álljatok sorba. Nesze neked is egy kukorica kőrő, neked is Esős Paja, Hidas János, Szentpéteri Matyi, nesztek nektek is kicsinyek.

Ezek a lapuk itt, a melyek úgy lehajtják széles leveleiket, tudjátok: kinaik lesznek. Mert azok-

nak is akkurát úgy áll a bajuszok. Amott azok törökök; a miből a legtöbb van, mi legyen?

— Muszka, muszka; zengik kórusban.

— Jól van. Azok a muszkák lesznek.

— De ti mik lesztek?

— Magyarok; kiabálják nagy erővel, hogy a szemük ég belé.

— Negyvennyolcasok?

— Azok, azok; persze, hogy azok.

— Halljátok tehát fiuk! Hazánkat szomorú jövő fenyegeti. Hatalmas ellenségek fújnak harci riadót s háborút üzennek reánk. A magyar ember kezére nagy most a szükség, mert kezébe illik a kard, a történelem meg a legjobb tükör. Mit tudtok Nagy Lajosról, Hunyadyról, Kinizsiről? No hát ti is azoknak vagytok ivadékaik apró vitézeim: bátran induljatok a csatába s mondjátok, kiáltsátok utánam: Éljen a haza!

Már erre a kis beszédre is tükön állnak a gyermekek, alig várják a legfelsőbb helyről jövő kinevezéseket. Az is meg van egy füst alatt.

— Te Hidas János ezredes leszel.

— Magyar ezredes ugy-e bácsi?

— Az Tónikám.

— Te Szentpéteri, te kapitány leszel.

— Huszár ugy-e?

— Jó, Huszár.

— Te Esős Paja hadnagy leszel.

— De nincs sarkantyú a esizmámon.

— Tollat kötök a zsinegre, sarkantyúnak ez is igen jó. Jó-e?

— Ühüm.

— A Vetés Gáborék fia, hogy hívnak no, gyere

elő, igaz: Vetés Laci. Te leszel a káplár. Mire a kiáll s jelenti fenn szóval:

— Magyar ezredes ur ásan jelentem, a magyar század glédába áll. A háboru kezdődhetik.

Hidas János most valami bolondot talált ki, azt mondja:

— A bácsi volna a király.

Hát hiszen királylyal nem eserétek ebben a birodalomban — jól van, király leszek.

— Felséges királyom — szól a kapitány — döntő ütközetre készen állunk.

Intek. Azzal vége. Főkevesztetten neki a parajnak. Irtják az én katonáim ugyancsak. Hét nap-számot megspórolok vele, de a lelki gyönyörűség több ennél. Egynek-egynek verejtéket gyöngyözik keskeny kis homloka. A másik kiabálja nagy hangon, de vékonyan:

— Nesze török, nesze muszka, így bántod a magyart.

Nagy bennük a virtus. Olyan kiszámító csapással ütnek, hogy egyre lecsik a levél tövére. A melyik meg le nem esik egy útszere, a kis katonát előnti az epe, addig szabdálja, amíg ki nem verte a földből a haszonaltan növényt.

Valóságos katalauni mező. Elpusztítva minden. Egy szál magyar sem esett el. De hálásak is érte. Parancsomra elkezdi zongeni leemelt kalappal:

Isten áld meg a magyart.

... Ezek után alig képes megérteni az ember, hogy magyar katonaintézetben miért nem mennek hát a gyermekekből suhancá cseperedett ifju emberek.

Mert hát ami a mitológiában a lidércfény, az

élet tömérdek élvezete és szenvedése között a saját lelkéről és ennek örök üdvösségéről soha mag se feledkezzék. Ilyen erős hitet kell már a gyermekbe belenevelni. Legyen a gyermekből olyan ember, az ifjúból olyan férfi, ki hazaszeretetében rendületlen, kötelességteljesítésében lankadatlan, becsületében tiszta és hozzáférhetetlen. A gyermek nevelése a házira és társadalomra nézve Renan szerint élet vagy halál kérdése, ettől függ mindkettőnek jövője.

A szülők iránt való hála, a vallásosság és a hazaszeretet minden erényes jellem alapvonásai. Ezek nélkül birhat valaki a Salamon bölcsességével, a Dárius kincseivel, mégis csak fél ember marad, sőt még ennél is kevesebb. Ezen erényekre nevelik vagy neveltetik a gyermeket a szülők, az egyház, az állam, a társadalom s az iskola egyaránt. Az iskola azonfelül arra is igyekszik, hogy ezen erényeket a tudónak és műveltségnek zománcáival bevonja.

De vajjon ezekre az erényekre nevelik-e a gyermeket a szállásadók is? Azok a szállásadók, kikre a szülők s az iskola a legdrágább kincset a gyermeket, a legértékesebb tőkét, a leendő polgárt bizzák? Nem jogosult-e itt a legnagyobb óvatosság, a legmeggondoltabb kutatás, hogy kihez adja a szülő a gyermekét, az iskola tanulóit? Mindenki természetesnek találja, hogy az ember gondos bírálat alá veszi azon pénzintézet állapotát, melyre megtakarított pénzét bizza. Természetes, hogy oda adjuk pénzünköt, hol az a legbiztosabb és a leggyőzősebb helyezhető el. Annál természetesebb tehát, hogy a szülők s az iskola nagyon is megfontolják a megbírálják, hogy kihez adják a gyermeket szállásra. Mert a szállásadóra bízunk sokkal értékesebb tőkét: a gyermek testét és egészségét, lelkét és erkölceit bizzák, hogy ezek a szálláson el ne vesszenek, hanem növekedjenek és erősödjének. Ha joggal megkíváncsiatjuk egy pénzintézet vezetőitől, hogy rátermettek, szorgalmasak, körültekintők és becsületesek, szóval megbízhatók legyenek, annál jogosabban kíváncsiatjuk meg a szállásadóktól, hogy a tanulókkal szorgalmasan és lelkiismeretesen foglalkozzanak, annak testi és lelki javát előmozdítsák, hogy a tanuló ne csak táplálni, hanem jóra nevelni is törekedjenek.

A diáktartás nem üzlet! Hanem ennél több: diákok tartani annyit tesz, mint anyagi károsodás nélkül a felebaráti szeretetet és az irgalmasságnak testi és lelki cselekedeteit önzetlenül és lankadatlan szorgalommal gyakorolni. Ugy bizony. Aki a tanuló szüleitől átvesszi, az a tanulóval együtt a szülők szeretetét, gondját, aggodalmait és fáradsalmait is átvesszi. A szállásadó második szülője a gyermeknek. A szállásadó folytatja a nevelést ott, hol a szülők

elhagyni kénytelenek voltak. A szállásadó javít ott, ahol a szülők a nevelést esetleg elhibázták. A szállásadók diákjaikkal családok alkotnak, Családot, melyet nem a vér kötelékei, hanem az isteni szeretet törvényei tartanak össze. Ugy kellene annak lenni most és mindenkor, amint a régi jó időkben volt, mikor a tanuló egész iskolai pályáján végig egy szálláson volt s oda év elején úgy ment, mintha haza menne, ahol úgy bántak vele s úgy ügyeltek rá, mint saját gyermekükre. Bizalmas viszony, lelki rokonság fejlődött ki szállásadó és tanuló között és tartott az egész életen át.

Nemcsak kosztadót keresünk a szállásadóban, hanem apa és anyahelyettes keresnek benne a szülők; apostolt az egyház, aki a tanuló a jóban megerősíti s a rossztól visszatartja; jötevőt az állam s a társadalm, ki neki derék polgárokat nevel, őszinte munkatársat keres a szállásadóban az iskolai; hogy a tanított nemes elveket otthon érvényesítse, a tanuló szokásait, erényeit és hibáit is őszintén és mulhatatlanul az iskolával megismertesse és a tanuló megajátításán így közreműködjen. Szóval minden társadalmi tényező megkívánja a szállásadótól, hogy ez legyen hozzáértő, szeretetteljes és körültekintően szigorú nevelő. Hogy az lehessen, tudnia kell minden szállásadónak, hogy nevelni annyit tesz, mint erényes jellemet létrehozni, (Az „erényes” jelző megszűnik ugyan a jellem fogalmát, de nekünk nem akármilyen, hanem csakis erényes jellem kell). Tudnia kell, hogy a jellem nem egyéb, mint az életelveknek összessége és a szorintók való cselekvés. Ha tehát a szállásadó az iskolával vállatve azon akar munkálkodni, hogy a tanulóban erényes jellemet neveljen, akkor arra kell törekednie, hogy a tanuló a házában csak olyan életelveket sajátítson el, csak olyan cselekvéseket lásson és gyakoroljon ő maga is, melyekre rá lehet mondani, hogy ezek feltétlenül erényesek, erkölcsösök. Ebből könnyen megértheti a szállásadó, hogy nevelni tulajdonképpen annit tesz, mint szoktatni. Szoktatni a tanuló, hogy bizonyos életelvek állandóan valljon és ezen életelv szerint állandóan cselekedjen. Tekintve azt, hogy a szülők iránt való hálát és a hazaszeretetet emellett, hogy ép oly ösztönszerűek, mint a vallásosság, a szív vonzalmai és a mindennapi élet ápolják és akadályokkal nem igen találkoznak: a szállásadó feladata leginkább a vallásos-erkölcsös nevelésben fog állani. A vallásosságot és az erkölcsösséget fenyegeti főleg a serdültebb tanuló életében a legtöbb veszély. Ahol pedig legnagyobb a veszély, ott van szükség a legnagyobb éberségre és kitartásra. A szállásadónak tehát öntudatosan, következetesen és fáradságot nem kímélve rá kell szoktatni a tanulókat, hogy vallásos életelveket elsajátítsanak és valljanak és hogy csak erkölcsös dolgokat cselekedjenek. Erre a középiskolai rendtartás is utalja a szállásadókat, mikor a 15. §-ban így szól: „A szülőknek vagy helyetteseiknek is kötelességük a tanulóknak az iskolán kívül való erkölcsös magaviselete felett őrködni... Kíváncsi, hogy valaminek az iskola, úgy a házi felügyelet is törekedjen arra, hogy a tanulók mindent elkerüljenek, ami korukkal, tanulói pályájukkal össze nem fér, ami az iskola jó szellemének árt, ami botrányt okoz, avagy a tanulók erkölcsösségét veszélyeztetni.”

Ebből az következik, hogy a szállásadó soha el ne felejtse, hogy a felügyeletre bízott tanulóban az Isten hasonlatosságára alkotott lélek lakozik, mely után a bűn ezernyi alakban leselkedik, hogy ártatlanságtól megfosssa és a kárhozat veszedelmébe döntse. A szállásadó kötelessége, hogy a tanulóknak őrangyalja legyen, aki tőle a kísértést és a bűnt távol tartsa. Minden alkalmat, mely bűnre vezethet, gondosan el kell a szállásadónak távolítani. Éjjelnappal kell a tanuló felügyelnie. Minden lépést kell a tanulóval számon kérnie. Nem szabad túrnie, hogy a tanulóknak vele szemben titkai legyenek, mert az okos szülők előtt sem lehetnek. Léha esetleg kicsapott diákok társaságától, szeszeseitől elvezetésétől, pénzért való kártyázástól, tiltott időben való sétálástól, másnemű személyekkel való bizalmas társalgástól és mindattól, ami bűnre vezethet, el kell diákjait tiltania. És itt szükséges, hogy a szállásadó minden más érdektől eltekintve erélyes legyen a bűn üldözésében. Sokszorosan vét az a szállásadó, aki a tanulók kihágásait, illetlenségeit, duhajkodásait, nyerszkedő játékait, káromkodásait és sok meg nem nevezhető bűneit elnézi, mert attól fél, hogy a tanulók a szállást felmondják. Az iskola

nem fogja megengedni, hogy a tanuló az erkölcsi és tisztasági szempontból jónak és szigorúnak talált szállást csak azért elhagyja, mert ott szigorúan ellenőrzik! Hogy a szállásadó csakugyan ellenőrizhesse és főkén tarthassa tanulóit, szükséges, hogy tekintélye legyen azok előtt. Tekintélye pedig akkor lesz a szállásadónak, ha meg van benne a következő három kellék:*)

1. benső vallásosság és jámborság;
2. feddhetetlen élet;
3. bizonyos foku képzettség.

Aki ezen kellékekkel nem rendelkezik, az ne fogadjon tanulókat szállásra, mert többet árt, mint használ és könnyen annak a veszedelmének teszi ki magát, hogy az iskola elveszi tőle a tanulókat egykötben is, ami mindenesetre anyagi károsodással jár. Amellett, hogy vallásos-erkölcsös életre szoktatja a tanulókat, az is természetes kötelessége a szállásadónak, hogy gondosan ügyel a tanulásra. Minden módot meg kell adnia, ami a tanulást elősegíti és minden akadályt el kell hirtatnia, ami azt gátolja vagy zavarja. Ra kell szoktatni a tanulókat, hogy a kötelesség az első. Amely szállásadó a tanuló lustaságát elnézi, az ezzel egyszersmind alkalmat és engedélyt ad a bűnre.

Mint hogy a szállásadótól a szülők és az iskola úgy a vallásos erkölcsös nevelésben, mint a tanulás és egyéb kötelességek ellenőrzésében a legteljesebbet eljárást, a legbuzgóbb odaadást és sok önzetlenséget és bizonyos foku képzettséget kíván, kettőt vélek szükségesnek és kívánatosnak:

1. Tömrdek haszonnal járna, ha előkelő, intelligens és jómódú családok és szállástulajdonosok is fogadnának tanulókat szállásra. Uri házuknak mivelt szokásaival, finom hangjával, mely ott uralkodik, kétségen fölül álló szigorú erkölcsével mennyit csiszolhatnának egy serdülő ifjun! Mennyi gondot vennének le a szülő s az iskola fejről! Talán le kellene mondani egy kis kényelemről a tanuló miatt, az igaz. De nem ér-e föl ezzel az a tudat, hogy gondos és erkölcsös nevelés nyújtásával jót tesznek magával a tanulóval, szülei, az iskolával, a társadalommal és közvetve a hazával és Istennek tetsző cselekedetet végeznek? Ha egy uri család ennyi jót tehet azzal, hogy tanuló szállásra fogad bizony félre kellene tenni minden melléktökintettel.

2. Szükséges, hogy azok a szállástulajdonosok, akiknek az iskola nem fog tanulókat adni, az iskola határozatában ne részeselhassanak, üldözést, kegyetlenséget lássanak, mert az iskola ilyenek fölött áll. Az iskola felelős azért, hogy a tanulókat olyan szállásokra adja melyekben a lakás jó, tiszta és egészséges, melyben a helyes nevelésre és a szigorú ellenőrzésre bizonyos foku biztosítékot lát. Ennél a nagy felelősségnél fogva, mellyel a tanuló testi-lelki java és tanulmányi előmenetele fölött való őrködés jár, kötelessége az iskolának, hogy a szállások között válogasson.

Akinek jó szállása és akarata van arra, hogy a tanulóval felebaráti szeretettel foglalkozzék, az fogadja be az ifjúságot és segítsen ezzel az iskolának, hogy a nevelés és vallásos erkölcsös nevelés nemesebb útját annál könnyebben és biztosabban elérhesse.

Koch Sándor.

NAPI HIREK.

— A honvédség köréből. Hadfőy Imre, honvédeztetés, a brassói 24 ik honvédeztetés parancsnoka, vasárnap este Kézdivásárhelyre érkezett. Az itteni 3-ik honvéd zászlóalj legénysége, felszerelése stb. fölött tartott szigorú szemle után kedden visszautazott székhelyre Brassóba.

— Orvosok gyűlése. Megyénk orvosai, akik mint az „Országos Orvos Szövetség Háromszék-vármegyei fiókja” egyesületet tartanak fenn, — f. hó 4 ikén tartották meg Uzonban ez évi rendes közgyűlésüket. — A gyűlésen Sepsiszentgyörgyről 4, Barótról 1, Uzonból 1, Nagyborosnyóról 1, Berekből 1 egyesületi tag jelent meg; különösen feltűnt, hogy Kézdivásárhelyről a hol 5, s Kovásznáról ahol 3 tag lakik egy sem jelent meg. A gyűlés tárgytól keblt ügyek megvitatása képezte. Sok életre való eszme viteltett fel s tárgyalatott melyeknek megvalósítása nagyban hozzájárulna közegészségügyünk javulásához. Gyűlés végén Antal Mihály elnök felmentette azt, hogy Szini Gyula d^{ny} a kézdijárás tisztja orvosa, kir. törvényszéki és Rudolf-kórházi igazgató főorvos, ez időn tölti be megyeszékhelyénél. A gyűlés örömeinek adott kifejezést az eset felett, jegyzőkönyvileg megörökíteni határozta a jubilánsnak érdemeit s elhatározta, hogy átiratban is köszönti. Egyben határozta meg az is, hogy az érdemes kartársat, egy — az összes tagok arcképével,

*) L. A Jézustársasági kalocsai érseki főgimnázium Ért. tesítőjét az 1904—05 tanévról

ellátott emlékalbumbal lepi meg. — A nyilvánosság terén is szívből köszöntjük az érdemes férfit s kívánjuk neki, hogy még sokáig hordozhassa fáradságos tisztjét mindnyájunk örömeire s a köznek javára.

— **Egyházi közgyűlés.** A kézdívásárhelyi kantai r. kath. egyházközség mult vasárnap d. e. 11 órakor rendkívüli közgyűlést tartott Stadler Albin lelkész elnöklété alatt. A közgyűlés első sorban autonómiai képviselőt választott, egyhangulag adván szavazatát Dr. Szamosi János kolozsvári kir. tudomány egyetemi tanárra. Majd a kepekirovás ellen beadott két felszólalást intézte el a közgyűlés. Végül Stadler Albin lelkész vett búcsút a közgyűlés tagjaitól, hálásan köszönvén a támogatást, melyben 62 évi itt működése alatt részesült. A hitközség nevében Dr. Bánffy Zsigmond főgondnok búcsúztatta el a Szegedre távozó buzgó lelkipásztort, meleg szavakban elismerve és méltatva kötelességteljesítő, hű munkásságát, melyet rövid 2 év alatt a hitközség ügyei vitelében tanúsított s szerencsét kívánva új állásához is.

— **Kinevezés.** A kézdívásárhelyi Kisegítő Takarékpénztár igazgatósága — a közgyűlés intézkedése — a Sebők József nyugalomba vonulásával üresedésbe jött főkönyvelői állással járó teendőket teljesítésére Zárug Gézát nevezte ki, aki könyvelői minőségben eddig is kiváló buzgalommal szolgálta az intézet érdekeit. Nincs kétség az iránt, hogy a közgyűlés egyhangú szavazatával meg fogja erősíteni az igazgatóság tapintatos intézkedését.

— **A Tanulóifjúság estélye** mult szombaton a Vigadóban ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben pompásan sikerült. Nem nagy, de igen szépszámu közönség vett részt a kedves mulatságon, mely a

Bodor Lajka pompás zenéje mellett rengel 5 óra tájban ért véget. A bevétel az 500 koronát megközelíti. Vidékről is többen vettek részt az estélyen, melynek ügyes rendezéséért elismerés illeti a rendező bizottság mindazon tagjait, akik Diénes Lajos elnök lelkes vezetés alatt buzgólkodtak, hogy az estély ne maradjon elődei mögött.

— **Esküvő.** György Béla, nagyszebeni kir. Terézvárházi tanító aug. 6-án vezette oltárhoz Osdolán Benne Izabellát. Az egyházi esketést Tamás Dávid esperes plebános, a vőlegény nagybátyja végezte, szép beszédben kérve az Ég áldását a kedves ifju párra, kiknek mi is sok szerencsét kívánunk.

— **Halálozás.** Egy kitűnő ifju tanítónő korai haláláról vettünk szomorú értesítést Középpajtáról. Szabó Kálmán áll. isk. igazgató-tanító mivel lelkü felesége szül. Moldován Gizella f. hó 3-án, rövid szenvedés következtében ifju élete 26-ik évében meghalt, mély bánatban hagyva hátra szerető férjét s csecsemő kis gyermekét. A korán elhunyt ifju asszonyt, aki nemcsak szerető hitves, de magyénban a legjelesebb tanítónők egyike volt, aug. 5-én helyezték el örök nyugalomra nagy részvéttel Középpajtán.

— **A sétatéri élethez.** (A rendőrség figyelmébe.) Ebben az óriási hőségben látszik meg valójában, hogy mily nagy áldás városunkra az a kiesiny sétatér is, melyet Takarékpénztárunk nemes áldozatkészsége létesített. A közönség rangkülönbség nélkül sűrűen kerekül föl ezt az egyetlen üdülő és szórakozási helyet, elismeréssel adózva a létesítőknek és fentartóknak. A fentartáshoz a közönség is hozzájárulván, e címen a felhangzó jogos panaszokat nem hallgathatjuk el s első sorban azon ohajnak adunk kifejezést, hogy a rendszeres öntö-

zós naponta többször is, nagyon kíváncsiak volna ebben a kánikulákban is páratlan óriási hőségben. Ezt a sétatér gondozóinak a figyelmébe. Am a rendőrség figyelmét is föl kell hívunk két dologra, azaz, hogy tiltsák ki a sétatérrel a kutyákat; no meg a rakétázó legénykéket is. A csendben sétálni, üdülni akaró közönségnek egyikre sincs szüksége, különösen a gyöngébb nemhez tartozók, igen szívesen vennék, ha a rendőrség valahogy ide is kiterjesztené jóindulatu figyelmét.

— **A Kovászna vajnaalvi fürdőről** panaszos levelet vettünk. Azt írják, hogy a vajnaalvi sétatér hetek óta sem, öntözve sem söpörve nem volt s ez a jelenleg uralkodó óriási hőségben nagyon kellemetlen, alkalmatlan és az egészségre káros is. A Mikes-fürdőre is ráférne egy kissé gyakoribb tisztogatás. Fölvívjuk a fürdőre felügyelő vezérigazgatóság figyelmét: szüntesse meg e bajokat s ezáltal tegye bár a hátralevő rövid időt kellemesebbé az ott fürdőző közönségre nézve.

— **Tűzoltóink mulatsága.** A Kézdívásárhelyi önk. tűzoltó-egyesület zenekara 1905. augusztus 13-án vasárnap, kedvezőtlen idő esetén a következő vasárnap az önk. tűzoltó-egyesület parancsnoksága védnökké mellett a Nagy Ferenc-féle ligetben zártkörű nyári tánemulatságot rendez. Belépti díj: Személyjegy 1 korona 60 fillér; családjegy 4 korona. Kezdet a délután 3 órakor. Az indulást a főtérre térzene fogja jelezni. A tiszta jövedelem a zenekar költségeinek fedezésére fordíttatik. Jegyek előre várhatóak: Csizsár Pál, Ifj. János Mózes és Turóczi László urak főtéri kereskedéseiben. A zenét Bodor Lajos zenekara szolgáltatja. Szívesen ajánljuk a közönség jóindulatu pártfogásába.

H i r d e t é s e k.

Használt, de jókarban levő

ZONGORA

jutányos árért eladó.

Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

(78. 4-4.)

Sz. 3492-905. tlkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai királyi járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Bartha Imre ügyvéd által képviselt szörcei ev. ref. egyház végrehajtatonak — Gáspár József és Dónáth Mátyás végrehajtást szennedők elleni 140 korona tőke s jár iránti végrehajtási ügyében a k-vásárhelyi kir. törvényszék, a kovásznai kir. járásbíróság területén levő s Szörce község határában fekvő, a szörcei 207. sz. tljkvben 663/1. hrsz.

kaszálóra 330 K., az 1578. hrsz. szántóra 275 K., az 1651 hrsz. szántóra 231 K., a szörcei 711 sz. tljkvben 663/2. hrsz. szántóra 110 K. 10 f. a 3021/1. 3022/1. hrsz. szántóra 110 K. 10 f. összesen 1056 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1905. évi augusztus hó 11-ik napján d. e. 9 órakor Szörce község házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz.

alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről

kiállított szabályszerű elismorvényt átszolgáltatni.

A k. r. járásbíróság, mint tlkvi hatóság.

Kovácsnán, 1905. jun. 13-án.

Száva Jakab,
kir. aljbíró.

(86. 1-1.)

BUTOR

anyakönyvi hivatalok berendezésére, valamint községi előjáróságok részére **ugy készpénzért, mint részletfizetésre** kapható

butoraktáromban

Kézdívásárhelyt,

hol állandóan raktáron van: szalon-, ebédlő- és hálósoba berendezés, ruha- és éjszakerény, szalon- és ebédlő-asztal, ágy, mosdó és éjjeli szekrény, továbbá: magas, félmagas, háttas és heverő divány, garnitúra, matracz, fali és toaletti tükör, nád- és préselt ületű hajlitott szék, ablak carnis, stb. melyeket a jelenleg ujonnan berendezett ASZTALOS MŰHELYEMBEN kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készítették s olcsó árak mellett bocsátok szíves rendelkezésre.

Tisztelettel:
Ifj. Jancsó Mózes,
butoraktáros.

Hirdetések olcsó áron felvételnek e lap kiadóhivatalában.

